

ההון המשתמשים מחובתם לקרן-המגן — פרק שני

ההירה כספי!

מלבד זאת, גמר נחמן, האח השני אומר, כי כל אחד מפועלי בית-החרושת הירושלמי לנעלים יתרום יום עבודה ואילו המיפעל עצמו יוסיף על הסכום את מה שיחסר לאלמנים ל"י. תרומתו האישית: אפס.

חיים הגאותה של האחים. הרצל בנה לעצמו חוילה בשדרות ח'ן בתל-אביב. לכן, כאשר הגיע תור התרומות, לא הידקו האחים חבס את פיו של ארנק העור. הרצל תרם 500 ל"י בשם חברת ישראל חבס ובנו, שבספר הנ"ל שומים הכנסתה השנתית היא 120 אלף ל"י.

צעיר להתקרב אל אדירי תעשייה וכלכלה מהעולם הגדול, שביקרו כתיירים בעיר ה' קודש. הוא שימש להם מורה דרך ברחובות העיר — והם שימשו לו מורי דרך ברחובות החיים.

לאחר כיבוש הארץ בידי האנגלים, התחבב הצעיר הגבוה והנאה על מנהלי המחלקות האנגליים, וזה לעצות ולהדרכה. להשתלמות נוספת זכה בנסיעתו ללונדון, ממנה חזר כ"מקיד ביטוח ראוי לשמו.

עד מהרה הפך הסקיד לעצמאי. הוא פתח משרד ביטוח שזכה עד מהרה לייצג 15 חברות ביטוח בריטיות בארץ-ישראל. כיום הוא עומד בראש חברת הביטוח אריה, שותף בחברות ועסקים מגוונים כמו מרכז נתניה הסחרי בע"מ, אדמות הר הכרמל בע"מ, חברה למימון, לביטוח ולהשקעות בע"מ. הוא גם מחזיק 75 דונם של פרדסים נטועים בחדרה, בנין עצום בכניסה לרחביה, ירוש' לים, ואפילו מניות בחברת עיר-הסרטים ה' דמיונית ברנע בע"מ.

אמנם תהיה זאת טעות לחשוב שאלה עסקים מכניסים. בספר הנשומים, למשל, אין שמן מופיע כלל ואילו שני בניו, שותפיו ל' עסקים, מופיעים בהכנסות חודשיות צנועות של 250—290 ל"י.

מצב כלכלי קשה זה השתקף גם בתרומתו לקרן-המגן. עד כה, לא תרם כלל.

***

האחים חבס: ארנק העור

א ביו של הרצל חבס היה יהודי יראי שמים, אוהב תורה, עורך השבועון ה' חרדי היסוד שהופיע בתל-אביב ורוכש הקרקע

לבית הקברות העירוני בנחלת-יצחק. היתה לו גם חנות קטנה למוצרי עור, בבית מוסת-קים, יפו. אך לבו לא היה נתון לעסקי חולין.

בתו ברכה, חברת מערכת דבר ואשתו של דוד הכהן, ירשה את נטיותיו הספרותיות. ואר לו בניו, הרצל ונחמן, ירשו את החנות. הם עבדו קשה מאד. בני יפו דוברי ערבית, הם מצאו מהלכים בין ערביי הארץ והארצות השכנות. החנות הקטנה הפכה לעסק סיוט נאי, עברה למרכז המסחרי החדש של תל-אביב הצעירה.

המזל האיר להם פנים בפרוץ מלחמת ה' עולם השניה, בעוד בניגוד לסוחריו עור אחרים, הכינוו האחים חבס מלאי גדול מבעוד יום. עד מהרה בא המחסור, מחירי העור עלו באלפי אחוזים.

כבעלי מעוף החליטו לא להסתפק במסחר פשוט. הם החלו מתעניינים בהתפתחות תע' שיטית — אולם רק בשטח בו דרכו על קרקע בדוקה, קרקע תעשיית הגעליים. על כן, היה זה טבעי, בהופיע האמריקאי ליד גדרה יוסף שוגר (צוקרמן) עם תוכנית להקמת בית חרושת גדול לנעלים כמיפעל השקעה מאושר, היו האחים חבס שותפיו המוכנים מאליהם. הון החברה: 491 אלף ל"י, מזה חצי של האחים חבס.

כל הנכסים הללו השתקפו גם ברמת ה'

לחלוטין את עסקיהם הפרטיים, לפחות להל' כה, כדי שלא יוכלו לנצל את מעמדם השל' טוני לטובת הנאה פרטית. בישראל לא קיים חוק מסוג זה.

כשנשמעו קריאת קרן-המגן, כבר לא היה סוואייב תת-שר. אולם היה ברור לו למה זקוקה הקרן כדי להביא את דברה להמונים. זלמן סוואייב החליט חגיגית לספק את גשר הנייר לקרן-המגן. הוא עשה מאמץ מיוחד, תרם 2500 גליונות נייר להדפסת כרזות. ערכם בשוק לכל היותר, (כולל רווחי הסיטונאי) הוא: 175 ל"י.

כשנשאל השבוע על שאר יחסיו עם קרן המגן, ענה: "זה עסק מסוכן מאד."

***

האחים טייבר: עסקי קיסרות

ה מפאיניקים שבין הפוחרים — כך מכונים האחים טייבר בין חבריהם למקצוע. אכן, לאחים טייבר היו תמיד קשרים טובים עם תנועת העבודה בישראל. הם עצמם מבין עולי העליה השלישית, הינם ידידים קרובים של רבים מעסקני ההסתדרות ומהם, כנראה, למדו את סוד האירגון.

האחים טייבר החלו את הקריירה העסקית שלהם כסוחרים לחומרי-בניין. היתה להם רק חנות קטנה ליד נמל יפו. אולם כאשר ממש' לת המנדט, עם התחלת קיצוב החומרים ב' מלחמת העולם השניה, הביעה את רצונה לבוא במשא ומתן עם גופים גדולים. לא עם כל יבואן בודד, היו האחים טייבר בין הרא' שונים שהבינו את יתרונות השיטה החדשה.

הם התארגנו עם קבוצות סוחרים ויחד עם המפעלים המשקים של הסתדרות ה' עובדים, חילקו ביניהם את הקצבות המלט, העץ, הברזל והצינורות. בארץ-ישראל החריף או המחסור בשיכון, ומחירי הדירות האמירו. האחים טייבר שוב היו בין הראשונים. הם ענו על הבעיה הבערת, החלו בבנייה גורי לה. בין השאר: גבעת רמב"ם.

הם בנו לא רק לאחרים, אלא גם לעצמם: כאשר היו קשים בכיבוא צינורות, היו ה' אחים טייבר בין מקימי בית-החרושת לצר נורות בנתניה. כאשר לא היו קשי יבוא, עמדה לרשותם חברת יבואני צינורות בע"מ.

הכסף התרבה והכפיל את עצמו לעתים קרובות. הוא הושקע במחסני ברזל, מחסני עץ, חברה לפיתוח, קרקעות בניין רחבות ממדים כבוריה, ליד טבריה, בבית-החרושת צנוע לנייר, בחברה למוצרי חוטי ברזל. הם לא בחלו גם בקטנות כגון בריכת השחייה של גבעת רמב"ם. ליתר בטחון, עסקו גם בביטוח, רכשו את חברות הביטוח הגדולות ציון ויהודה.

בתוגי הפיננסים והבנקאות, המתמצאים ה' טב בעניינים אלה, מעריכים את נכסי האחים טייבר במיליונים רבים, ואילו הקף עיסקי תיהם אף הוא מסתכם בסכומים בני שבע ספרות.

"זאת לא פירמה, זאת קיסרות," אמר השבוע מנהל בנק על משפחת טייבר. אחר הוסיף: "הם כמו סולל-בונה והמשביר גם יחד — בקנה מידה קצת יותר קטן."

גם תרומתם לקרן-המגן היתה בקנה-מידה קצת יותר קטן: 5000 ל"י.

***

יהודה זוקמדי: הנער שהצדיח

ע דייתו שר יהודה מ. זוקמדי, בנו של הסנדלר הירושלמי שהפך לאחת הדמויות הידועות בארץ, המבקר בבית נשיא המדינה, דומה לאגדה מורחית דמיונית. אביו שלח אותו לתלמוד תורה הירושלמי, אך הנער בעל חוש הריח החל לריי

- אך לאיש זה, לא איכפת